

Relația Marii Britanii cu Uniunea Europeană după Brexit Studiu de caz: implicații asupra cetățenilor români în urma Brexit

Rezumat

Pe parcursul istoriei, s-a demonstrat că una dintre cele mai eficiente modalități de soluționare a conflictelor este comunicarea. Indiferent de natura acestora, dialogul reprezintă un instrument esențial, motiv pentru care diplomația este adesea considerată fundamentală în rezolvarea disputelor. Uniunea Europeană (UE) se conturează din ce în ce mai mult ca un actor global de importanță crescândă, oferind celor 27 de state membre oportunitatea de a se dezvolta pe multiple planuri – politic, social, economic, cultural etc.

Relevanța tezei

Studiul din această teză analizează impactul și implicațiile Brexit-ului asupra Uniunii Europene și Regatului Unit, având în vedere evoluția relațiilor dintre cele două entități și efectele retragerii Marii Britanii din Uniune. Teza se concentrează pe analiza evoluției relațiilor UE-Regatul Unit înainte și după Brexit, incluzând aspecte economice, politice, sociale și de securitate. Negocierile complexe au inclus domeniul economic, cu un statut special pentru Irlanda de Nord pentru facilitarea tranzitului mărfurilor între Regatul Unit și UE și aplicarea unor reglementări specifice privind uniunea vamală și mărfurile.

Cercetarea explorează impactul retragerii Marii Britanii asupra influenței Uniunii Europene pe scena globală și analizează dacă Marea Britanie va deveni mai puternică sau mai vulnerabilă internațional. Obiectivul principal este de a oferi o înțelegere profundă a acestui fenomen și de a compara situația pre- și post-Brexit pentru a evalua schimbările în domeniile economic, social și politic.

De asemenea, teza analizează parteneriatele și negocierile între Uniunea Europeană și Regatul Unit în perioada post-Brexit, evaluând impactul modificărilor aduse tratatelor și deciziile politice majore adoptate de ambele părți. Contextul recent, inclusiv pandemia COVID-19, criza economică și conflictele internaționale, a influențat semnificativ aceste relații.

Un aspect important al cercetării este studiul opiniei cetățenilor români cu privire la Brexit și impactul acestuia asupra comunității românești din Regatul Unit și Europa. Lucrarea utilizează cadre teoretice relevante, precum federalismul, euroscepticismul și integrarea

europene, pentru a oferi o explicație comprehensivă a fenomenului Brexit și pentru a evalua implicațiile sale pe termen lung asupra construcției europene.

Chiar și după retragerea oficială din Uniunea Europeană, parteneriatele dintre Regatul Unit și UE continuă, deși relațiile dintre cele două entități s-au modificat semnificativ din multiple perspective: economică, politică, socială, comercială și în domeniul transporturilor. Dacă anterior accentul era pus pe integrarea europeană și aderarea la Uniune, această lucrare își propune să ofere o analiză detaliată a procesului invers – părăsirea Uniunii Europene – și a etapelor parcurse de Regatul Unit în acest context. Această provocare reprezintă o premieră în istoria Uniunii Europene, iar modul în care va fi gestionată poate influența atât consolidarea, cât și viitorul sistemului european, în funcție de rezultatele finale și de impactul resimțit de ambele părți.

La opt ani de la referendumul privind Brexit-ul, atât Uniunea Europeană, cât și Regatul Unit al Marii Britanii au traversat o serie de evenimente majore, cu un impact semnificativ la nivel local și regional. Printre aceste evenimente se numără pandemia globală provocată de virusul SARS-CoV-2, declanșată în martie 2020, criza economică care a afectat ambele părți începând cu 2022, accelerarea inflației ca urmare a conflictului dintre Rusia și Ucraina, precum și schimbările economice, sociale și politice care au influențat sectoare esențiale precum transporturile și turismul, cetățenii europeni fiind printre cei mai afectați.

Teza se bazează pe analiza unor documente de specialitate din domeniul relațiilor internaționale, evidențiind circumstanțele care au condus la ieșirea Marii Britanii din Uniunea Europeană. Lucrarea explorează teorii relevante, precum federalismul, euroscepticismul, integrarea europeană și procesul de aderare, pentru a oferi o explicație comprehensivă a acestei noi etape cu care Uniunea Europeană s-a confruntat. Aceste cadre teoretice sunt utilizate pentru a înțelege mai bine dinamica politică și socială ce a stat la baza Brexit-ului și pentru a evalua implicațiile pe termen lung ale acestui fenomen asupra stabilității și viitorului construcției europene.

Lucrarea analizează relațiile diplomatice dintre Uniunea Europeană și Regatul Unit, negocierile desfășurate pe parcursul anilor, noile parteneriate stabilite și impactul acestui fenomen din perspectivă economică, politică și socială. Printr-o abordare comparativă între Uniunea Europeană cu 28 de state membre și Uniunea Europeană cu 27 de state, cercetarea urmărește să evidențieze posibilele direcții viitoare ale proiectului european. În contextul actual, în care Uniunea Europeană se confruntă pentru prima dată cu o astfel de provocare, lucrarea investighează dacă Brexit-ul semnalează o schimbare de direcție pentru Uniune sau reprezintă

doar un proces invers celui de aderare, marcând retragerea Marii Britanii și transformarea sa într-un stat terț.

Un punct central al tezei îl reprezintă opinia cetățenilor români cu privire la Brexit și impactul pe care acesta îl poate avea asupra comunității românești din Regatul Unit și Europa, în general. Cercetarea își propune să ofere o perspectivă clară asupra relațiilor bilaterale dintre Regatul Unit și Uniunea Europeană, precum și asupra noilor direcții politice și economice pe care cele două entități le vor adopta în viitor.

Metodologia lucrării

În cadrul acestei teze de doctorat, au fost utilizate metode de cercetare calitativă, cum ar fi documentarea științifică și analiza documentelor din domeniul relațiilor internaționale. Cercetarea se bazează pe teorii de specialitate, articole academice, cărți, norme, legi și tratate relevante. Teza include, de asemenea, o analiză comparativă intitulată „Before & After Brexit”, care examinează evoluția Uniunii Europene înainte și după retragerea Marii Britanii din blocul comunitar. Pentru a completa această analiză, a fost realizat și un studiu de caz, prin aplicarea unui chestionar adresat cetățenilor români, cu scopul de a înțelege percepțiile lor asupra Brexit-ului. Chestionarul a fost un instrument esențial în măsurarea și interpretarea datelor, contribuind astfel la fundamentarea cercetării calitative.

Teza analizează evenimentele din perioada 2016-2022, axându-se pe impactul pe termen scurt și mediu al Brexit-ului asupra relațiilor dintre Uniunea Europeană și Regatul Unit. Principalul obiectiv al acestei cercetări este să evalueze consecințele pe termen scurt și lung ale Brexit-ului asupra Regatului Unit, având în vedere negocierile și tratativele purtate cu Uniunea Europeană. Analiza se concentrează pe efectele politice, economice și sociale, precum și pe viitoarea evoluție a relațiilor dintre cele două entități.

Obiectivele tezei

Un aspect central al tezei este investigarea perspectivei unice a Uniunii Europene, care se confruntă pentru prima dată cu retragerea unui stat membru. Lucrarea analizează dacă acest fenomen ar putea crea un efect de domino, încurajând alte state membre să părăsească Uniunea. Această posibilitate este discutată în contextul teoriilor despre europenizare, federalism și euroscepticism, care oferă un cadru teoretic divers pentru evaluarea Brexit-ului și a consecințelor sale.

Un alt obiectiv al cercetării este analizarea etapelor negocierilor pentru Acordul internațional și comercial dintre Uniunea Europeană și Regatul Unit, cu scopul de a asigura o retragere ordonată. Acordul vizează prevenirea conflictelor și perturbărilor și asigurarea securității juridice atât pentru cetățenii britanici, cât și pentru cei europeni. Lucrarea discută

avantajele și dezavantajele Brexit-ului din perspectiva ambelor părți, subliniind importanța unei retrageri ordonate și pașnice, conform obiectivelor Uniunii Europene.

În plus, teza abordează dezbaterile publice și scenariile Brexit, implicând tineri specialiști din domeniul relațiilor internaționale, și analizează consecințele pe termen scurt și lung ale acestui fenomen. Întrebările de cercetare care ghidează lucrarea sunt: Care va fi relația dintre Regatul Unit și Uniunea Europeană după Brexit? și În ce măsură politicile Uniunii Europene sunt afectate după ieșirea Regatului Unit din UE?

Ipoteza de cercetare propusă este că efectele Brexit-ului (variabila independentă) influențează procesul de integrare europeană (variabila dependentă).

Relevanța acestei cercetări pentru domeniul științelor politice este evidențiată de complexitatea și unicitatea fenomenului Brexit. Acest eveniment oferă o oportunitate unică de a analiza efectele pe termen scurt și lung asupra Uniunii Europene și relațiilor internaționale. Studiul contribuie la clarificarea implicațiilor multiple ale Brexit-ului, aducând o mai bună înțelegere a modului în care acesta afectează atât cetățenii români, cât și echilibrul politic și economic la nivel european.

Structura tezei

Structura tezei este bine organizată și detaliată, acoperind toate aspectele esențiale ale fenomenului Brexit, astfel încât să ofere o înțelegere completă și cuprinzătoare a temei. Recapitularea secțiunilor și obiectivelor principale este următoarea:

1. Concepte Teoretice și Context Istoric:

- Abordarea conceptelor fundamentale din domeniul relațiilor internaționale, cum ar fi integrarea europeană, europenizarea și federalismul.
- Analiza istorică a relațiilor dintre Regatul Unit și Uniunea Europeană, incluzând etapele de aderare și evoluția până la decizia de retragere.

2. Parteneriate și Negocieri:

- Examinarea noilor parteneriate și relații diplomatice post-Brexit.
- Analiza negocierilor dintre Regatul Unit și Uniunea Europeană, cu accent pe impactul asupra relațiilor externe și perspectivele de viitor.

3. Analiza Comparativă:

- Compararea stării Uniunii Europene înainte și după Brexit, explorând avantajele și dezavantajele pentru ambele părți.
- Evaluarea consecințelor pe termen scurt și lung asupra politicii, economiei și societății.

4. Studiul de Caz:

- Prezentarea rezultatelor chestionarului aplicat cetățenilor români, pentru a înțelege percepția lor asupra Brexit-ului și impactul asupra comunității românești din Regatul Unit.

5. Concluzii:

- Sinteza concluziilor cercetării, incluzând efectele Brexit-ului asupra Uniunii Europene și Regatului Unit, precum și perspectivele pentru viitorul relațiilor internaționale.

Cadrul teoretic

În această teză, sunt analizate și aplicate teorii esențiale ale relațiilor internaționale, cum ar fi europenizarea, federalismul și integrarea, pentru a evalua fenomenul Brexit și efectele sale asupra interacțiunilor internaționale. Se evidențiază potențialul acestui fenomen de a declanșa un efect de domino, în care alte state membre ar putea să urmeze exemplul Regatului Unit, având în vedere creșterea euroscepticismului. În acest context, lucrarea propune o nouă teorie, cea a „dez-europenizării,” un proces opus aderării și integrării europene, unic în cadrul actual al studiilor internaționale.

Limitele cercetării

Principalele limite ale cercetării includ:

- Lipsa precedentului unui stat membru care a părăsit Uniunea Europeană, ceea ce face subiectul dificil de analizat în profunzime.
- Puține cercetări disponibile asupra fenomenului Brexit, mai ales din cauza altor evenimente globale precum pandemia și conflictul ruso-ucrainean, care au diminuat atenția asupra acestui subiect.

Lucrarea aduce o contribuție valoroasă în domeniul relațiilor internaționale, oferind o bază pentru discuții și cercetări viitoare privind fenomenul Brexit și implicațiile sale asupra Uniunii Europene și a statelor membre.

Contextul Economic Post-Brexit

De la 1 ianuarie 2021, Regatul Unit a încetat să mai aibă drepturile și obligațiile de stat membru al Uniunii Europene, ceea ce a dus la o serie de schimbări economice semnificative. Printre principalele efecte ale acestei retrageri se numără:

1. **Piața Unică și Uniunea Vamală:** Regatul Unit nu mai beneficiază de accesul liber la piața unică europeană și nici de uniunea vamală. Aceasta înseamnă că bunurile și serviciile între UE și Regatul Unit sunt acum supuse unor bariere comerciale noi, inclusiv taxe vamale și reglementări suplimentare, ceea ce poate duce la creșterea prețurilor pentru consumatori.

2. **Barriere Comerciale:** Chiar și cu acordul de liber schimb încheiat, întreprinderile se confruntă cu noi bariere comerciale. Printre acestea se numără tarifele mai mari pentru diverse categorii de produse. De exemplu, în absența unui acord, tarifele pentru produse alimentare precum carne de vită, lactate și carne de porc ar fi putut depăși 50%, în timp ce produsele de pește și autoturismele ar fi avut tarife de peste 25%, iar textilele și încălțăminte ar fi fost supuse unor tarife de 12%.
3. **Acordul de Liber Schimb:** În cadrul noului acord de liber schimb, ambele părți (UE și Marea Britanie) au convenit să creeze o zonă de liber schimb fără tarife pentru a asigura o concurență loială. Acest acord a fost esențial pentru a evita daune economice majore producătorilor agricoli și altor sectoare economice afectate de Brexit.
4. **Instrumente de Apărare Comercială:** Conform normelor Organizației Mondiale a Comerțului, acordul permite ambelor părți să aplice instrumente de apărare comercială pentru a proteja economiile lor de practici comerciale neloiale sau de impact economic advers.
5. **Recunoașterea Programelor „Operatori Economici Autorizați”:** Ambele părți au convenit asupra recunoașterii programelor „Operatori Economici Autorizați”, care facilitează comercializarea produselor între UE și Regatul Unit prin reducerea birocratiei și simplificarea proceselor comerciale.
6. **Tarife Aeriene și Reglementări Vize:** Alte discuții importante s-au concentrat asupra reglementărilor legate de tarife aeriene, cerințele pentru vize și pașapoarte, conform reglementărilor stabilite de ambele părți pentru a asigura continuitatea călătoriilor și comerțului internațional.

Aceste schimbări reflectă complexitatea relațiilor economice și comerciale dintre Uniunea Europeană și Regatul Unit post-Brexit, evidențiind atât provocările, cât și oportunitățile ce decurg din această nouă realitate economică.

Efectele Brexit-ului asupra Regatului Unit și Uniunii Europene

1. Deficitul de Forță de Muncă

- **Impactul Imediat:** După Brexit, aproximativ 40% dintre marile companii britanice s-au confruntat cu lipsa angajaților europeni, în special în sectoarele de transporturi, depozitare, Horeca, sănătate, construcții și utilități. ¹Aceasta a fost cauzată de noile reguli de migrație, care au făcut mai dificilă angajarea lucrătorilor din Uniunea Europeană.

¹ Direcția pentru Uniunea Europeană, „Politici UE orientări” – Sinteza activităților europene, nr.1/2021, coordonator Dr. Cristina Stroescu, pag.24

- **Scăderea Numărului de Lucrători:** De la 1 ianuarie 2021, numărul lucrătorilor europeni în Marea Britanie a scăzut cu 8,7% comparativ cu perioada pre-pandemie, afectând astfel activitatea economică și conducând la creșterea prețurilor.²

2. Dezinformarea și Impactul Social

- **Fake News și Panic:** Brexit-ul a fost acompaniat de o proliferare a fake news-urilor, care au generat panică și confuzie printre cetățeni. Informațiile eronate, adesea difuzate prin rețele sociale de conturi false, au avut un impact semnificativ asupra percepției publice și asupra deciziilor luate de cetățeni.

3. Reglementările Comerciale și Economice

- **Reglementări Noi:** Produsele care se mișcă între UE și Marea Britanie sunt acum supuse unor verificări mai stricte și reglementări tehnice, ceea ce a dus la scăderea importurilor din Uniunea Europeană și la creșterea costurilor pentru comercianți.
- **Deprecierea Lirei Sterline:** Deprecierea lirei sterline a făcut ca exporturile britanice să fie mai competitive, dar a dus și la o scădere valorică a importurilor.

4. Schimbări în Sistemul de Tarife și Viză

- **Tarifare a Carburantului:** Marea Britanie a introdus un sistem de tarifare a carburantului și nu mai participă la comercializarea cotelor de emisii ale UE.
- **Viză pentru Muncă Temporară:** Cetățenii care doresc să muncească în Marea Britanie pentru mai puțin de 6 luni trebuie să obțină o viză de intrare. În perioada de tranziție, până la 30 septembrie 2021, intrarea pe teritoriul britanic a fost permisă pe baza pașaportului sau cărții de identitate.

5. Schimbări în Domeniul Transportului și Securității

- **Agencia pentru Siguranța Aviației:** Regatul Unit nu mai este membru al Agenției Uniunii Europene pentru Siguranța Aviației (EASA), ceea ce afectează operatorii din domeniul aviației.
- **Conectivitate în Transporturi:** Se pune accent pe menținerea conectivității în domeniul transportului aerian, rutier, feroviar și maritim, deși domeniul politicii externe și de apărare nu a fost discutat în detaliu.

6. Impactul asupra Politicii Externe și Securității

- **P.E.S.C. (Politica Externă de Securitate Comună):** Brexit-ul a avut un impact asupra Politicii Externe de Securitate Comună, având în vedere că Marea Britanie era o putere militară importantă în Europa. Instabilitatea economică și politică, exacerbata de

² Comisia Europeană, „Întrebări și răspunsuri: Acordul de cooperare și comerț UE-Marea Britanie”, Bruxelles, 24.12.2020, p.2-3

pandemia SARS-CoV-2 și de conflictul Rusia-Ucraina, a influențat securitatea europeană.

- **Solidaritate în Fața Crizelor:** Deși Brexit-ul a creat diviziuni, crizele recente, inclusiv războiul din Ucraina, au condus la o întărire a solidarității între statele membre ale UE și au impulsionat progrese în integrarea europeană, incluzând posibila aderare a Ucrainei la UE.

Studiul de caz oferă o imagine detaliată asupra percepției cetățenilor români privind Brexit-ul, folosind un chestionar online pentru a colecta datele necesare. Iată câteva puncte cheie pentru analiza și interpretarea rezultatelor:

Contextul Studiului:

- **Scop:** Evaluarea percepției românilor asupra impactului Brexit-ului.
- **Perioada de desfășurare:** 23 mai – 1 iunie 2022.
- **Metodologie:** Chestionar online (Google Form), cu întrebări structurate și deschise.
- **Număr de respondenți:** 208.
- **Instrument statistic:** Analiza cantitativă a datelor.

Descrierea Eșantionului:

- **Categoriile de vârstă:**
 - 26-35 ani: 40.9%
 - 15-25 ani: 36.1%
 - 36-50 ani: 18.3%
 - Peste 50 ani: 4.8%
- **Distribuția pe sexe:**
 - Feminin: 63% (131 respondenți)
 - Masculin: 37% (77 respondenți)

Interpretarea Impactului:

1. **Percepția Generală:** Rezultatele vor ajuta la înțelegerea modului în care cetățenii români percep schimbările provocate de Brexit, inclusiv efectele asupra drepturilor de muncă, mobilității și accesului la serviciile de sănătate și educație.
2. **Impactul Pandemiei COVID-19 și al Războiului Ucraina-Rusia:** Este important să se coreleze percepția Brexit-ului cu efectele acestor evenimente globale, deoarece acestea au influențat semnificativ contextul economic și social.
3. **Barierile și Oportunitățile:** Analiza va putea evidenția barierele recente pentru români în Regatul Unit și în UE, dar și eventualele oportunități care au apărut ca urmare a schimbărilor.

Acest studiu de caz oferă o bază solidă pentru a înțelege mai bine percepțiile și efectele Brexit-ului asupra cetățenilor români și poate contribui la formularea unor politici mai bine adaptate la nevoile acestora. Aceste efecte subliniază complexitatea schimbărilor aduse de Brexit și impactul acestora asupra economiei, societății și securității internaționale

Analiza sugerează că, pe termen lung, relațiile dintre Regatul Unit și Uniunea Europeană se vor stabiliza și se vor dezvolta pozitiv, pe măsură ce problemele economice și sociale sunt rezolvate. Relațiile de cooperare vor continua să evolueze într-un sens constructiv, având în vedere provocările externe precum acțiunile Rusiei și emergența Chinei. Brexit-ul este văzut ca o lecție importantă pentru statele membre și non-membre ale UE. Există o opinie conform căreia Marea Britanie ar putea lua în considerare aderarea la Spațiul Economic European, similar cu Norvegia și Elveția, pentru a depăși provocările economice viitoare.